

Hölgyeim, uraim!

Engedjék meg, hogy elsőben is üdvözljem Önöket és néhány keresetlen szóval megköszönjem, hogy ma dél tájban, amikor két más jelentős kiállítás is megnyílt, ekkora percről percre növekedő számmal gyűlnek össze, Kunffy Lajos fölötté érdekes művésznőknek ~~ki~~ kiállításán, ahol művészténekek egész kifejlődését bemutatjuk. A kilencvenkétéves festőnek legrégebbi itt látható műve 1883-ból, a legfrissebb pedig 1960-ból való, tehát ^{ugyszólván} mai keletű. Ekképen 77 évre terjedő művészpályát vonultat előttünk, amelyben a változatos magyar művészetnek eleven élete tükröződik.

A kiállítást eredetileg Pogány Ödön Gábornak, a M.N.G. főigazgatójának kellett volna megnyitnia, de őt kötelessége Genfben szőlitotta, ahol legújabbkori képzőművészetünknek kincseiből rendez bemutatót. Távollétében örömmel vállaltam néhány szónak elmondására, mert ~~ez~~ megdöbbentő feladatnak érzem, hogy épen Kunffy esetében léphettem Önök elé. Hiszen igen gazdag művészi jellemzésével ~~mi~~ próbálkozom, amit visszaemlékezésem is támogat, mert hiszen hatvan év óta kísérhettem figyelemmel nyomról nyomra művészténekek kialakulását.

Rövid beszédemnek nem lehet ^{Kunffy} kimerítő jellemzés^e célja, csak néhány tulajdonságát kísérelem meg figyelmükbe ajánlani. Első sorban is azt, hogy valóban igazán festő, azaz mindent fest. Ugyyszólván minden tárgyi kör foglalkoztatja, azaz az egész körülötte létező világ. Festette és festi ma is az egész természetet, télen, nyáron, ősszel, tavasszal, és ugyanolyan eredményesen, de még tán nagyobb lekésedéssel az embert és életét, munkáját, szenvedéseit. Festette szépségében, elgyötört nyomorúságában, örömeiben és bujában egyaránt. Egyes alakjaiban csak úgy, mint összeseregletten. Typusokat épen olyan sikerülten, mint egyéni jellemzéseket. Nem tért ki önvallomások elől sem, amiről önarcképei tanuskodnak. De még tovább elemzem sokoldalúságát: virégekben, szobabelsőkben, használati

holmiban, az úgynevezett csendéleti tárgyakban éppen úgy el tudott gyönyörködni, s megfestésükkel gyönyörködtetni.

Életpályája kortárs művésztársai sorsát tükrözteti. Megjárta ő is azt az utat, amelyet legbübbjük Pesten kezdte tanulást, Münchenben folytatta, hogy aztán évekre Párizsban kössön ki, Végül hazajött, hogy idehaza vegyen részt kulturánk kiépítésében. München^{ben} /ugyszólván kitanulta művészet^e /mesterségbeli részét, Munkácsy szomszédságában a színes festőiséget, francia realisták példájára pedig a higgadt nyugodt, tárgyilagos szabadtéri szemléletet. Nem lehet azt állítani, hogy az impresszionizmus szele őt sohasem kapta volna el, van jó egynéhány~~xam~~ vázlat~~os~~nak is ható műve~~szomszéd~~ nemcsak befejezlennek látszik, hanem pillanatnyi szín- és megásbnyomásokat megörökítőnek. De ezek inkább erőpróbálkozás-ként hatnak, mintha megkísérelte volna velük azt, hogy megmutassa magának, miképen értene az impresszionizmushoz, csak éppen nem akarja ~~xxxxxxx~~ tehetsége legjavát a pillantnyiség ~~ab~~ ábrázolásának szentelni.

S amikor hazatért, majdnem két évtizedig tartó párizsi tartózkodás után, nyomban kiderült, hogy mennyire szülőföldjében gyökeredzik, hogy milyen mélyen vésődött lekébe ennek hatása, tájéka, népe, élete pedig mennyire éltető eleme művészetének. A Dunántulnak nincsenek nagy természeti végletei, ~~Nem~~ fülleszti az Alföld tikkasztó levegője, nem száguldanak benne özönvizes égiháborúk, nem porfelhőkbe burkolt mint a Duna Tisza köze, vagy a vele érintkező Tiszántul. Nincsenek magas és zord hegyvidékei, mint egykori Felvidékünknek. Hezei rétjei még ősszel is virágokkal telvék, mert párás levegőjében nem eszik ki egykönnyen. Szülőtteinek legtöbbje hasonlatos hozzá, nem szenvedélyes, nem forróvérű, nem gerjed könnyen haragra. Inkább derűs, tréfás, megértő. Kunffy~~t~~ szűkebb hazájának emléke, csak úgy mint Csók Istvánt Münchenbe, Párizsba is elkísérte, mindenütt kissé dunántuli maradt. S ma is mindenképen az, abban is, hogy ~~hogy~~ kezdetétől fogva hajlamos volt a közvetlen ~~szomszéd~~ szomszédságból ~~szomszéd~~ szomszédságból.

beáradó nyugati hatás befogadására, aminthogy erre a Dunántul minden társadalmi osztálya hajlamos volt.

Legvégül pedig arra szeretnék rámutatni, hogy mennyi életöröm van Kunffy művészetében. Igaz, hogy ritka éleflátással és együttérzéssel festett esetteket, nyomoruktakat és fáradt öregeket, és szomorkásjeleneteket is. De igazán akkor volt elemében, ha az élet drús oldalaival került szembe, ezeket kereste és ünnepte művésztévé. Legtöbbször az életvágylüktetése járta át művészetét. A szó szoros értelmében optimista.

De ennyi tán elég is. Részletek, adatok tekintetében utalok Bodhár Éva katalóguselőszavára. Szavakkal különben is csak csínjén bánhatunk. Ne feledjük, hogy a művészet nem kíván sok szóbeszédet, annál inkább elmerülő szemléletet. Járják végig ennek a kiállításnak termeit szerető megértéssel, úgy, ahogy Kunffy festett. Ez a fontos. Gazdagodni fognak innét elbucsuzni, hadd gratulálhassak elsőnek.

A kiállítást megnyitom.

Jarkas Zoltán

1961?